

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽMONIŲ PALAIKŲ LAIDOJIMO ĮSTATYMO NR. X-1404 11, 11¹, 13, 25, 33 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR
ĮSTATYMO PAPILDYMO 11² STRAIPSNIU ĮSTATYMO
DERINIMO PAŽYMA**

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pateiktos pastabos ir pasiūlymai	Argumentai, kodėl neatsižvelgta į institucijų pastabas ir pasiūlymus
Teisingumo ministerijos 2021-02-01 raštas Nr. (1.6Mr) 2T-168	<p>1. Įstatyme <i>vengtina konkrečių institucijų</i>, vykdančių nustatytas funkcijas, pavadinimų nurodymo, juo labiau veiklos formos nurodymo, kadangi toks reguliavimas ribos Lietuvos Respublikos Vyriausybės galimybes pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymą (žr. Vyriausybės įstatymo 22 straipsnio 8 punktą) formuoti įstaigų tinklą, steigti, reorganizuoti ir likviduoti jas. Atsižvelgiant į tai, tais atvejais, kai kituose įstatymuose nebūtų apibrėžtos konkrečios įstaigos funkcijos, kurių pagrindu ir būtų tikslinga įstaigą nurodyti keičiamame įstatyme, tikslinga apsiriboti bendro pobūdžio įvardinimu, įstaigą prie ministerijos siejant su funkcijų vykdymu, atsakomybės sritimi ar atitinkamų įgaliojimų suteikimu, o ne konkrečiu pavadinimu. Atsižvelgiant į tai, siūlytina Projekto 1 straipsnyje dėstomoje 11 straipsnio 1 dalyje <i>nenurodyti konkrečios institucijos</i> (Aplinkos apsaugos agentūros) ir atsisakyti siūlomo pakeitimo. Pastaba taip pat taikytina ir toms galiojančio Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo nuostatoms, kuriose minimas Nacionalinio visuomenės sveikatos centro pavadinimas.</p> <p>2. Svarstyтина, ar Projekto 1 straipsnyje dėstomo 11 straipsnio 2 ir 3 dalyse bei Projekto 2 straipsnyje dėstomame 11¹ straipsnio 2 dalies 2 punkte minimi tie</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Atsižvelgiant į tai, kad Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui atitinkami įgaliojimai ar vykdomos funkcijos nustatyti Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatyme ir Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatyme, Vyriausybė neturėtų papildomai reguliuoti šių santykių, išskyrus atvejais, nustatytais šiuose įstatymuose.</p> <p>Atsižvelgta iš dalies. Aplinkos ministro 2008 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. D1-357 patvirtintas Aplinkosaugos reikalavimų kremavimo įmonėms aprašas (toliau – Aprašas) detalizuoja LR žmonių palaikų laidojimo įstatyme nurodytą</p>

<p>patys „aplinkos ministro nustatyti aplinkosaugos reikalavimai“, „aplinkosaugos reikalavimai“, „nustatyti aplinkosaugos reikalavimai“. Siekiant aiškumo siūlytina visur vartoti tapačias sąvokas. Siūlymas nustatyti aplinkos apsaugos reikalavimus poįstatyminiame teisės akte taip pat kritikuotinas atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo doktriną (pavyzdžiui, 2008 m. kovo 5 d., 2008 m. kovo 15 d. nutarimai ir kt.), pagal kurią yra konstatuota, jog esminiai reikalavimai, draudimai, ribojimai, subjektų teisės ir pareigos <i>turi būti įtvirtinti įstatymu</i>. Vyriausybės ar ministro tvirtinamame poįstatyminiame teisės akte galėtų būti įtvirtinamos tik įstatymines normas įgyvendinančios ar jas detalizuojančios nuostatos. Atsižvelgiant į tai, <u>siūlytina Projekte įtvirtinti esminius reikalavimus, kurie galėtų būti detalizuoti ministro patvirtintame poįstatyminiame teisės akte.</u></p>	<p>esminį reikalavimą – prievolę laikytis aplinkos apsaugos reikalavimų. Aprašas detalizuoja konkrečius taikytinus aplinkos apsaugos reikalavimus, kartu nustatant technologinių parametrų ir išmetamų oro teršalų ribines vertes bei stebėsenos, kontrolės sąlygas. Aprašas nenustato papildomų, įstatyme nenumatytų draudimų, pareigų ūkio subjektui ar kitų esminių reikalavimų.</p>
<p>7. Svarstyti, ar juridinio asmens kodo pasikeitimas yra realus, ar tokiu atveju nebūtų sukuriama naujas juridinis asmuo. Siūlytina įvertinti poreikį Projekto 2 straipsnyje dėstomoje 11¹ straipsnio 6 dalyje numatyti juridinio asmens <i>kodo</i> keitimo galimybę.</p>	<p>Neatsižvelgta. Kremavimo veiklos licencija išduodama Licencijų informacinėje sistemoje. Duomenys apie išduotas licencijas skelbiami Licencijų informacinėje sistemoje ir licencijas išduodančios institucijos interneto svetainėje. Duomenis apie išduotas licencijas sudaro: įmonės pavadinimas, <i>kodas</i>, buveinės adresas, veiklos vykdymo vieta. Pasikeitus nors vienam iš šių duomenų licenciją reikia tikslinti, kad duomenys būtų tikslūs.</p>
<p>8. Siūlytina įvertinti poreikį Projekto 2 straipsnyje dėstomoje 11¹ straipsnio 6 dalyje licencijos tikslinimo galimybę numatyti ir tais atvejais, kai keičiasi licencijuojamos veiklos vykdymo vieta ar patalpos.</p>	<p>Neatsižvelgta. Įstatymo projekto 11¹ straipsnio 7 dalyje siūloma nustatyti, kad „kai kremavimo įmonė nori vykdyti kremavimo veiklą kitoje veiklos vykdymo vietoje, ji privalo kreiptis dėl kremavimo veiklos licencijos keitimo.“ Pasikeitus kremavimo veiklos vykdymo vietai reikia iš naujo vertinti ar įmonės patalpos ir kremavimo įranga atitinka nustatytus reikalavimus, todėl licencija turi būti keičiama, o ne tikslinama.</p>
<p>10. Projekto 2 straipsnyje dėstomos 11¹ straipsnio 8 dalies 3 punkte siūloma nustatyti atvejį, kai licencijos galiojimas sustabdomas. Visgi manytina, kad šiame punkte aprašytu atveju kremavimo įmonė turėtų būti</p>	<p>Neatsižvelgta. Aplinkosauginiu požiūriu svarbu užtikrinti, kad vykdant žmonių palaikų kremavimo veiklą būtų laikomasi nustatytų reikalavimų, kadangi jų nesilaikant į aplinkos orą gali patekti itin žmogaus sveikatai pavojingi oro teršalai (pvz., chlorinti dioksinais ir furanais), kurie nėra būdingi</p>

	<p>įspėjama apie pažeidimą ir nustatomas terminas trūkumams ištaisyti. Jų neištaisius per nustatytą terminą licencijos galiojimas galėtų būti stabdomas šios dalies 2 punkto pagrindu.</p>	<p>įprastiems degimo procesams. Atsižvelgiant į tai, manome, kad taikoma nuostata valstybinės priežiūros institucijai pateikus motyvuotą rašytinį pasiūlymą panaikinti licenciją dėl aplinkos apsaugos reikalavimų nesilaikymo yra proporcinga, siekiant išvengti reikšmingą poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai darančių įrenginių eksploatacijos.</p> <p>Pažymėtina, kad LR žmonių palaikų laidojimo įstatymo 11¹ straipsnio 8 dalies 3 punkto nuostata valstybinės priežiūros institucijai suteikia galimybę įvertinti, ar padaryti pažeidimai pakankamai reikšmingi, kad būtų tikslinga stabdyti kremavimo veiklą (pateikiant minėtą motyvuotą pasiūlymą). Taip pat pažymėtina, kad ūkio subjektui padarius mažareikšmį pažeidimą pagal Viešojo administravimo įstatymo 38 straipsniu nustatytą tvarką gali būti nustatytas terminas pažeidimui pašalinti, netaikant poveikio priemonių.</p>
	<p>17. Projekto 5 straipsnyje dėstomas 25 straipsnio 5 dalyje siūlytina nurodyti terminą, per kurį Nacionalinis visuomenės sveikatos centras turi pateikti informaciją apie apsisaugojimo priemones bei išduoti leidimą palaidoto žmogaus sutuoktinio ar artimųjų giminaičių prašymu.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Kadangi išduodamas leidimas ekshumuoti žmogaus palaikus nereguliuoja verslo sąlygų, jo išdavimo termino Įstatyme nustatyti netikslinga. Šis terminas nustatomas Sveikatos apsaugos ministerijos nustatytoje leidimo ekshumuoti žmogaus palaikus išdavimo tvarkoje.</p>
<p>Kultūros ministerijos 2021-03-15 raštas Nr. S2-795</p>	<p>1. Vis dažnėja atvejų, kai statybų, kelio tiesimo ir kitų darbų metu aptinkami žmonių palaikai, tačiau tokių palaikų ekshumavimas nėra reglamentuotas. Siekiant užtikrinti kokybišką atsitiktinai rastų, o taip pat ir planuojamų ekshumuoti palaikų ekshumavimo procesą t. y. <u>pagarbų</u> žmonių palaikų iškėlimą, visų įkapių surinkimą bei kitos svarbios informacijos užfiksavimą, šių duomenų kaupimą, siūlome Įstatymo projekto 5 straipsnyje (Įstatymo 25 straipsnis) nustatyti, kad Lietuvos Respublikos aplinkos ministras tvirtina žmonių palaikų ekshumavimo tvarką, kurios nuostatos turėtų reglamentuoti palaikų ekshumavimo būtinybės atvejus, asmenų, kuriems suteikiama teisė vykdyti žmonių palaikų ekshumavimą, profesinio ar specialaus pasirengimo reikalavimus, taip pat numatyti</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Atsižvelgiant į tai, kad siūloma nustatyti tvarka turėtų reguliuoti atsitiktinai rastų žmogaus palaikų iškėlimo būtinybės atvejus asmenų, kuriems suteikiama teisė vykdyti žmonių palaikų iškėlimą, profesinio ar specialaus pasirengimo reikalavimus, taip pat numatyti iškeliamų palaikų dokumentavimo formą, dokumentų saugojimo vietą ar šių duomenų kaupimą, ir šis reguliavimas susijęs su Kultūros ministerijai pavaldžių institucijų vykdomomis funkcijomis, Įstatymo projekte siūloma tokią tvarką nustatyti Kultūros ministerijai.</p>

	<p>ekshumuojamų palaikų dokumentavimo formą, dokumentų saugojimo vietą bei svarstyti apie centralizuotą tokių duomenų kaupimą, taip pat reglamentuoti kitus su ekshumavimu susijusius aspektus. Atitinkamai siūlytume galiojančio įstatymo 2 straipsnį papildyti sąvoka „Ekshumavimas” ir ją apibrėžti, taip siekiant teisinio aiškumo ir vengiant galimo dviprasmiško šios sąvokos interpretavimo.</p>	
	<p>2. Siūlome numatyti atsitiktinai aptiktų palaikų po ikiteisminio tyrimo baigties, nesant pagal Lietuvos Respublikos baudžiamąjį kodeksą nusikalstamos sudėties požymių (nustačius, kad palaikai buvo užkasti seniau nei prieš 50 metų, nėra smurto ir nužudymo žymių), palaidojimo, perlaidojimo būdą, vietą ir institucijas, kurios turėtų šiuos veiksmus atlikti.</p> <p>Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. liepos 20 d. nutarimu Nr. 761 „Dėl Rezistentų ir kitų asmenų, nužudytų okupacinių režimų metu, palaikų perkėlimo, laidojimo vietų įamžinimo arba pažymėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ vadovaujamosi tik nustačius, kad rasti žmonių palaikai yra rezistentų ir kitų asmenų, nužudytų Lietuvos Respublikos teritorijoje okupacinių režimų metu (1920–1939 metais Vilniaus krašte ir 1939–1990 metais Lietuvoje). Kitų asmenų, pavyzdžiui, žuvusių karų metu, kovų ir mūšių metu (<u>nenužudytų</u>), palaikų ekshumavimui minėtas nutarimas neturi jokios juridinės galios. Lietuvos Respublikos norminiuose teisės aktuose taip pat nėra reglamentuota tokių palaikų perdavimo tvarka kitoms šalims ar jų ambasadoms Lietuvoje. Manome, kad šias teisinio reglamentavimo spragas taip pat būtina spręsti neatidėliojant.</p>	<p>Neatsižvelgta. Vadovaujantis Įstatymo 21 straipsnio 3 dalimi, jeigu nėra asmenų galinčių organizuoti laidojimą arba nežinoma, kur tokie asmenys yra, laidojimą organizuoja savivaldybė, kurios teritorijoje asmuo nuolat gyveno. Jeigu asmuo neturėjo nuolatinės gyvenamosios vietos, <i>laidojimą organizuoja savivaldybė, kurios teritorijoje buvo nustatytas mirties faktas.</i> Šioje dalyje nurodytais atvejais <i>laidojantis asmuo yra savivaldybės vykdomosios institucijos įgaliotas asmuo.</i></p> <p>Atkreipiame dėmesį, kad vadovaujantis Įstatymo 21 straipsnio 3 dalimi, užsienio ambasadoms, galinčioms organizuoti mirusiųjų asmenų palaikų laidojimą tai gali padaryti esant dabartiniam teisiniam reguliavimui (tapdamos laidojančiu asmeniu). Pažymėtina, kad mirusio asmens palaikai negali būti perduodami laidojančiam asmeniui, kaip nuosavybė, bet laidojantis asmuo gali organizuoti palaikų laidojimą savo nuožiūra.</p>

Portale E. pilietis 2021-02-11 gautas pasiūlymas	Reikėtų krematoriumo šilumą panaudoti. Reikėtų numatyti galimybę po kremavimo likusius pelenus išbarstyti.	Neatsižvelgta. Krematoriumo šilumos panaudojimas ar po kremavimo likusių pelenų panaudojimas nėra Įstatymo reguliavimo dalykas.
--	--	--